

עין משפט
גזר מצוה

פב:

אתא איהו ותיקן אפיצ'ו דדברי תורה. לא קיימא לן הכי אלא כר' יהודה בן בתירא דאמר דברי תורה אין מקבלין טומאה כדאמר בראשית הגז (חולין דף קלו: ושם⁽¹⁾) ובמי שמתו (ברכות דף כג.) האידנא נהוג עלמא כחלתא סבי וא"ת דהיכי אלזי ר' יהודה לזטל תקנת עורא וי"ל דלמלא סבר ללא תיקן עורא דבר זה אי נמי התנה שכל מי שרואה לזטל יצטל דברי האי גוונא מותר כדאמר בריש מועד קטן (דף ג:) אי נמי לא פשט איסורו כרוב ישראל כדאמרינן גבי שמן צפ' אין מעמדין (ע"ז דף לג.) ואע"ג דמשמע התם דאי נתיאל גזר עליו לא היה ר' יהודה נשיאה יכול לזטלו אע"פ שלא פשט היינו במילתא דמתיב צקרא אכל תקנת עורא לא כמתיב צקרא והא דדריש בני שמנו (ברכות דף כא:) מדכתיב והודעת לנצין וסמך ליה יוס אשר עמדת מה להלן צעלי קריין אסורין כו' אסמכתא היא דהא עורא תיקן והא דאמר בני שמנו (שם דף יח:) גבי צניחו דתבר גזוזא דנדרא ונחת וטבל לא לדברי תורה דלכתי עורא לא הוה אלא לאכול חולין צטהרה: **ואינה** מביאה עגלה ערופה.

ולא נתחלקה מיפוק ליה משום דלית לן למיזל בתר רובא דעלמא כדאמר בלא יחפור (ב"ב דף כג:) ואע"ג דאמר התם דציוצבת צין ההרים לא אזלינן בתר רובא וירושלים הריס סביב לה מכל מקום היו ישראל נכנסין ויוצאין לה לעלות לרגל ובשאר ימות השנה נמי לשלם נדרים ונדבות וגם אומות העולם היו צאין לה לסמורה שקרייה רוכלת עמיס וי"ל דמ"מ היו שם מקומות שלא היו מנזיזים כי אם יושבי ירושלים לזדם אי נמי צימי חוקיה שכל ישראל היו צירושלים ולא היו צאין לסמורה: **ואין מטמא בנגעים** דכתיב אחותכם וירושלים לא נתחלקה לשבטים. אין לפרש שנתחלקה אלא שנתנו דושנה של יריחו תחמיה ולפיכך אין מטמא דצפ"ק דיומא (דף יג.) משמע דלמ"ד לא נתחלקה לא נתחלקה ממש דלמא סבר נתחלקה אלא שנתנו דושנה של יריחו תחמיה כמו לר' יהודה דאמר נתחלקה ומטמא וצית המקדש עלמנו אין מטמא אע"ג דנתחלק אלא משום שנתנו דושנה של יריחו תחמיו כדאמר התם וי"ל

דצית המקדש סבירא הוא אע"ג דנתחלק דחזרו וקנו אותו כדי שיהא לכל ישראל חלק זו אכל ירושלים אם מתחילה נתחלקה למה היו חוזרין וקונין אותה: **א** יגדל אדם חזירין. וא"ת ת"ל דאסור לעשות סמורה בכל דברים טמאים דתמן צמכת שציעים (פ"י מ"ג) אין עושין סמורה בגזילות וטריפות ובפ' כל שעה (פסחים דף כג. ושם⁽²⁾) נמי אומר צידי חיה ועוף שזודמנו להם מינים טמאים דוקא מזדמנו אכל לכתחילה לא כדדריש התם יהיו בזהיימן יהא ובת"כ נמי דרשינן שקץ הוא לכם שלא לעשות סמורה בהן ותיכר ר"ת דהיינו דוקא דצבר העומד לאכילה אכל אם מגדלן למשוח עורות צשומנן או למוכרן לישראל שימשח בהן שרי וכל חלב מותר למכור היכא דלא קאי לאכילה וצירושלמי נמי מפרש דהאי פירקא דסוקים וחמורים שרי לעשות בהן סמורה משום דסתמן למלאכה: **ואסור** דאדם שי"למד בנו חבמת יוונית. וא"ת והלא צפולמוס של טיטוס גזרו כדאמרינן צפ"ק דע"ז (דף ט.) וי"ל דמעיקרא גזרו ולא קבלו מינייהו א"נ אי הוה צעי למיקס צארור לא היה מיקרי עבריין אכל לצסוק איכא גזירה דרצנן ונראה דלא יגדל דמתני' היא היתה גזירה דפולמוס של טיטוס: **ועל** אותה שעה שנינו מעשה שבא. (כולה) משנה היא במנחות צפ' ר' ישמעאל (דף סד: ושם⁽³⁾) וא"ת והא צימי מרדכי הוה המעשה כדאמר התם צננן דלתא מרשא אומצי ידיה אגנה כו' אמר להן מרדכי ותימה גדולה היא אם חיה מרדכי כל כך דצית חשמונאי לא היה כי אם ר"ס שנים קודם החורבן כדאמר צפ"ק דע"ז (דף ט.) ונראה לר"י דכל אותן שהיו צקאים צרמוזים וצלשוות היו נקראים על שם מרדכי לפי שהוא היה ראש ומכס להכיר ואותו מעשה דג' נשים דמייתי התם נראה שהיה מרדכי ממש דקאמר והיינו דתנן (שקלים פקד ה' משנה א') פתחיה על הקנין: לשון

נאמרו בירושלם.

ליתוחק עולי רגלים.

בה תרנגולין בירושלם, משום ביוזן דקדישם, שהתרנגולין עשוין לאכל ולתקך באשפתות השרצים ולטרפם בפיהם ולנקר באכלין ושפא יתלכו בהן על הקדישם. וגריסין בתלמוד ארץ ישראל תני אין מגדלין תרנגולין בירושלם מפני הקדישם, ולא כהנים בארץ ישר' מפני הטהרות.

דוד וקבר חולדה הנביאה שהיו בירושלם מימות הנביאים הראשונים.

הורקנוס מבפנים ואריסטובולוס מבחוץ וכול'.

מלך מן הגרעין (סוסה

(שם).

מרובה פרק שביעי בבא קמא

חפיפה. צמסרק להרחקה דמילתא: **לדברי תורה**. שלא ישנה עד שיטבול: **אין הצים חלוט בה**. כדין צתי ערי חומה אלא גאולה תהיה לו אם ירצה לגאול ואם יגיע יוצל יוצא ציובל צבתי ערי חללים: **זיוין**. קורות יוצאין מן הכתלים: **גוזזטראום**. אולדליו"ר בלע"ז

על פני העלייה מצחון: **כצשונות**. משרפות סיד לקדירות: **גינס ורדין**. כך שמה והיא היתה לריכה לקטורת והיינו כיפת הירדן (כריתות דף ו.) על שם שדרך הורד לגדל על שפת הירדן: **אין מלינין בה אם המם**. מת צה אדם צאותו היום קוצרים אותו מיד: **עריך**. משמע שאתה יודע למי מיוחדת היא: **אהל הטומאה**. שמה יהא כית מן המת מוטל צארין והגוזזטראות מאהילות עליו ועל אנשים הרבה ומלאכת מרצה שפת הטומאה: **משום שרצים**. לרכן ליגדל צאשפה ומרצים טומאה לפי שממים שם ומטמאים הקדשים צצירושלים: **קוטרא**. עשן שמשחיר את החומה וגנאי הוא: **סרחון**. עשצים רעים הגדלים שם וחורקין בחון ועוד דרך גנות לזבן ויש סרחון: **משום קדשים**. שתרנגולין מנקרין צאשפה ומציאים צשר שרצים צפיהם ומטמאין את הקדשים: **גמרא**. מסורת היא צידינו ואין טעם י' לדבר: **הורקנוס** ואריסטובולוס אחים היו ומריצין על דבר המלוכה: **היו משלשין**. אותם שצפנים מורדין מעל החומה דינירין מתרומת הלשכה צקופה לאותן שצחון לקנוס ממדין: **נעץ לפרגיו**. תקע"י שכן דרך חזיר כשגוררין אותו: **ועל אופה שעה שנינו**. צמנחות (דף סד:) מעשה שצא העומר שהיה רגיל לצא מן הקרוב לירושלים אותה שעה צא מגנות לריפיץ רחוק מירושלים לפי שהמריצו צני המלצר את תצואות השדה: **מבקעת עין סוכר**. שם מקום: לשון

"תנו רבנן כשצזרו בית חשמונאי זה על זה היה * הורקנוס מבפנים ואריסטובולוס מבחוץ ובכל יום היו משלשים להם בקופה דינירין והיו מעלין להם תמידים היה שם זקן אחד שהיה מכיר בחכמת יוונית * אמר להם כל זמן שעוסקין בעבודה אין נמסרים בידכם למחר שילשלו דינירין בקופה והעלו להם חזיר כיוון שהגיע לחצי החומה נעץ צפרניו בחומה וגודעועה ארץ ישראל ארבע מאות פרסה על ארבע מאות פרסה באותה שעה אמרו *ארור האיש שיגדל חזירים וארור האדם שילמד את בנו חכמת יוונית ועל אותה שעה שנינו *מעשה שבא עומר מגנות הצריפין ושתי הלחם מבקעת עין סוכר: וחכמת יוונית מי אסירא והתניא אמר רבי בארץ ישראל לשון

דצית המקדש סבירא הוא אע"ג דנתחלק דחזרו וקנו אותו כדי שיהא לכל ישראל חלק זו אכל ירושלים אם מתחילה נתחלקה למה היו חוזרין וקונין אותה: **א** יגדל אדם חזירין. וא"ת ת"ל דאסור לעשות סמורה בכל דברים טמאים דתמן צמכת שציעים (פ"י מ"ג) אין עושין סמורה בגזילות וטריפות ובפ' כל שעה (פסחים דף כג. ושם⁽¹⁾) נמי אומר צידי חיה ועוף שזודמנו להם מינים טמאים דוקא מזדמנו אכל לכתחילה לא כדדריש התם יהיו בזהיימן יהא ובת"כ נמי דרשינן שקץ הוא לכם שלא לעשות סמורה בהן ותיכר ר"ת דהיינו דוקא דצבר העומד לאכילה אכל אם מגדלן למשוח עורות צשומנן או למוכרן לישראל שימשח בהן שרי וכל חלב מותר למכור היכא דלא קאי לאכילה וצירושלמי נמי מפרש דהאי פירקא דסוקים וחמורים שרי לעשות בהן סמורה משום דסתמן למלאכה: **ואסור** דאדם שי"למד בנו חבמת יוונית. וא"ת והלא צפולמוס של טיטוס גזרו כדאמרינן צפ"ק דע"ז (דף ט.) וי"ל דמעיקרא גזרו ולא קבלו מינייהו א"נ אי הוה צעי למיקס צארור לא היה מיקרי עבריין אכל לצסוק איכא גזירה דרצנן ונראה דלא יגדל דמתני' היא היתה גזירה דפולמוס של טיטוס: **ועל** אותה שעה שנינו מעשה שבא. (כולה) משנה היא במנחות צפ' ר' ישמעאל (דף סד: ושם⁽²⁾) וא"ת והא צימי מרדכי הוה המעשה כדאמר התם צננן דלתא מרשא אומצי ידיה אגנה כו' אמר להן מרדכי ותימה גדולה היא אם חיה מרדכי כל כך דצית חשמונאי לא היה כי אם ר"ס שנים קודם החורבן כדאמר צפ"ק דע"ז (דף ט.) ונראה לר"י דכל אותן שהיו צקאים צרמוזים וצלשוות היו נקראים על שם מרדכי לפי שהוא היה ראש ומכס להכיר ואותו מעשה דג' נשים דמייתי התם נראה שהיה מרדכי ממש דקאמר והיינו דתנן (שקלים פקד ה' משנה א') פתחיה על הקנין: לשון

נאמרו בירושלם. אין בית חלוט בה, ואינה חייבת בעגלה ערופה, ואינה נעשית עיר הנדחת, ואין מטמא בנגעין, קא סבר ירושלם לא נתחלקה לשבטים, ואין מוציאין בה זיוין וגוזזטראות משום אהל טומאה, אינמי דלא ליתוחק עולי רגלים, ואין עושין בה אשפתות, מפני שמגדלין בה שרצים, ולא כבשונות, משום קוטרא, ואין עושין בה גנותופרדיסין, משום סריחת הובלים, חרץ מגינת ורידין שהיתה מימות הנביאים הראשונים, ואין מגדלין בה תרנגולין בירושלם, משום ביוזן דקדישם, שהתרנגולין עשוין לאכל ולתקך באשפתות השרצים ולטרפם בפיהם ולנקר באכלין ושפא יתלכו בהן על הקדישם, וגריסין בתלמוד ארץ ישראל תני אין מגדלין תרנגולין בירושלם מפני הקדישם, ולא כהנים בארץ ישר' מפני הטהרות, אין מליצין בה מת, תנינן באבות דר' נתן אין מעבירין עצמות אדם בירושלם, ואין גותנין בה מקום לגר תושב, ואין מקיימין בית הקברות חוץ מקברי בית דוד וקבר חולדה הנביאה שהיו בירושלם מימות הנביאים הראשונים, ר' נתן אומ' אף אין בה משום בן סורר ומורה, ושנינו עוד אין ממוז ניכנס בירושלם, אין מגדלין חזירין בכל מקום, ת"י כשצזרו מלכי בית חשמונאי היו הורקנוס מבפנים ואריסטובולוס מבחוץ וכול', באותה שעה אמ' ארור אדם מגדל חזירים וארור אדם שלמד את בנו חכמה יוונית, ועל אותה מעשה שבא העומד מנגת צריפין וכל', זה המעשה כולו מפורש בנא היטב במנחות פקד ר' ישמעאל, תניא ר' אליעזר הגדול אומר המגדל כלבים כמגדל חזירים, ואוקימנא, למיקם ליה בארור.

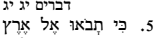
מסורת הש"ס

(א) צ"ב כב, ט (ג)ל' צמים אה כל צצרון, א) ניומא כה, עריקן לז: אצות דרי"ג פ' לה חוספתא צנגשים פ"ו,ן) ד) חנינה כו, צחיס לז, ט) סוטה מה: ו) יומא י,י) מנילה כו,י) ו) סוטה מט: מנחות סד,י) ח) לנו לכן צממת יוונית, רש"ל, ט) מנחות סד,י: י) עין העטם חוהר נשא, ט) ס"א ימות, ו) ד"ה כרבי, ח) ד"ה אמר, ט) ד"ה חרוב,

תורה אור השלם

- ↑ ואיש כי תצא מקנטו שכבת צדע ורחץ במים כל בשר וטבוא עד הקרב: ויקרא טו טז
- ↑ ואם לא יגאל עד ט) מנחות סד,י: י) עין וקם הבית אשר בעיר אשר לו חקא לצמיחת לקנא אתו לזרותיו לא יצא ציביל: ויקרא כה ל
- ↑ כי יקצא חלל באדמה אשר ין אלהיך נתן לך לרשתה נפל בשדה לא נודע מי דברים כא א
- ↑ כי תשמע באחת עריך אשר ין אלהיך נתן לך לשבת שם לאמר:
- ↑ כדי יג י
- ↑ כי תבאו אל ארץ נהנן אשר אני נתן לכם לאהזה ונתתי נגע צרעת בבית ארץ אחוזתכם: ויקרא יד לד

מוסף רש"י

לא נתחלקה ירושלים לשבטים, ומאן קא מקעי ליה (שד"ךין לב), נתון לך לרשתה, ואין ירושלים ירושה, דקסבר דנתחלקה לצנטיס ויומא (ב), ואינה מטמאה בנגעים דכתיב כו' אחותכם, שאין אחיה להם, קסבר לא נתחלקה לשנתי יהודה ונחמין, אלא כל השנטיס שזין צה צה השנטיס שזין צה (יומא יב, ובניין מגילה ב), בית חשמונאי, שזי חמים שהיו מתקוטטים על המלוכה, הורקנוס ואריסטובולוס (סוסה טס), ואריסטובולוס מבחוץ, ואריסטובולוס מבחוץ, זר על ירושלים וסביא עמו חול רומיים (שם, לגירסא: הורקנוס מבחוץ, היה שם זקן אחד, מנכנסים (שם), שהיה מכיר בחכמת יוונית, נמחות (מנחות טד): לשון חכמה שדכריס צו צני פלטין ואין שאר העם מכירים כמו לר' יהודה דאמר נתחלקה ומטמא וצית המקדש עלמנו אין מטמא אע"ג דנתחלק אלא משום שנתנו דושנה של יריחו תחמיו כדאמר התם וי"ל

נאמרו בירושלם.

ליתוחק עולי רגלים.

בה תרנגולין בירושלם, משום ביוזן דקדישם, שהתרנגולין עשוין לאכל ולתקך באשפתות השרצים ולטרפם בפיהם ולנקר באכלין ושפא יתלכו בהן על הקדישם. וגריסין בתלמוד ארץ ישראל תני אין מגדלין תרנגולין בירושלם מפני הקדישם, ולא כהנים בארץ ישר' מפני הטהרות.

דוד וקבר חולדה הנביאה שהיו בירושלם מימות הנביאים הראשונים.

הורקנוס מבפנים ואריסטובולוס מבחוץ וכול'.

מלך מן הגרעין (סוסה

(שם).

^[1] אהל הטומאה

^[2] אהל הטומאה

^[3] אהל הטומאה